

JÄRJESTÖTOIMINNAN KÄSIKIRJA

Suomen Latu ry

Järjestötoiminnan käsikirja

Järjestötoiminnan käsikirja on yhdistyksen perustyökalu yhdistyksen toimintaan. Sen tarkoitus on

- antaa selkeä kuva Suomen Ladusta järjestönä
- auttaa yhdistyksiä toiminnan järjestämisessä
- lisätä tietoutta ja toimintavarmuutta järjestöasioissa
- olla apuväline yhdistyksen toimihenkilöille
- toimia apuna järjestötoiminnan koulutustilaisuuksissa

Käsikirja on tarkoitettu ensisijaisesti yhdistysten puheenjohtajille ja sihteereille, hallituksen jäsenille sekä alueyhdyshenkilöille. Lisäksi käsikirjaa voi hyödyntää Suomen Ladun hallituksen, toimikuntien, työryhmien sekä henkilöstön perehdyttämisessä.

Tämän käsikirjan lisäksi kannattaa tutustua myös Suomen Latu tutuksi -verkko-materiaaliin. Materiaali on maksuton.

© Suomen Latu ry 2026

Kuvat: Lassi Katajarinne, Mauri Pitkänen, Sampsa Sulonen

Sisällys

1. Suomen Latu ry

1.1 Suomen Latu järjestönä	4
1.2 Suomen Ladun hallitus ja järjestön kokoukset	6
1.3 Suomen Ladun toimikunnat ja työryhmät	7
1.4 Suomen Ladun aluetoiminta	7
1.5 Suomen Ladun vaikuttamistyö	8
1.6 Ohjaajat Suomen Ladun jäsenyhdistysten toiminnassa	9
1.7 Tapahtumat Suomen Ladun jäsenyhdistysten toiminnassa	9
1.8 Turvallisuus Suomen Ladun jäsenyhdistysten toiminnassa	10

2. Suomen Ladun palvelut jäsenyhdistyksille

2.1 Palveluista yleisesti	11
2.2 Suomen Ladun toimiston tiimit	12

3. Toimiva jäsenyhdistys

3.1 Toimivan yhdistyksen perusteet	14
3.2 Yhdistyksen hallinto	15
3.3 Hallituksen tehtäväjako	17

1.

Suomen Latu ry

1.1 Suomen Latu järjestönä

Suomen Latu on ulkoilijoiden järjestö, joka perustettiin vuonna 1938. Alun perin toimintamme keskittyi laduille, mutta nykypäivänä järjestömmme on monipuolisen ulkoilun ja ulkoiluolosuhteiden puolestapuhuja. Järjestömmme tavoitteena on edistää vastuullista ja ympärivuotista ulkoilua. Tarkemmin Suomen Ladun historiasta on [täällä](#).

Toimintamme sekä paikallisella, alueellisella että valtakunnallisella tasolla perustuu jäsenyhdistysten, hallituksen, aluetoiminnan sekä toimiston työntekijöiden aktiiviseen toimintaan. Lisäksi tarkoituksenmukainen järjestö rakenne, selkeä työnjako, sujuva vuorovaikutus ja yhteistyö sekä järjestön sisällä että ulkopuolella ovat toimintamme kulmakiviä. Toimintamme periaatteita ovat vastuullisuus, vaikuttavuus, kestävä kehitys, yhdenvertaisuus ja taloudellisuus.

Lajivalikoimamme on laajentunut vuosien myötä kattamaan monipuolisesti eri [ulkoilulajeja](#), [lasten ja perheiden toimintaa](#) sekä erilaisia valtakunnallisia [tapahtumia](#). Lisäksi [ohjaajatoiminta](#) sekä [koulutukset](#) ovat tärkeässä roolissa osana Suomen Ladun tarjoamia palveluita.

[Jäsenyhdistyksiämme](#) on yli 170 eri puolilla Suomea. Jäsenyhdistysten jäsenet kuuluvat kaikki myös Suomen Latuun ja jäseniä on yhteensä lähes 90 000. Järjestön kokous hyväksyy vuosittain Suomen Ladun jäsenluokat, joista yhdistys valitsee, mitä jäsenluokkia ottaa käyttöönsä.

Toimintaamme ohjaa [strategia](#), jonka visiona on, että kaikki löytävät mielekkään tavan ulkoilla.

Strategian 2023-2028 päätavoitteina ovat:

- 100 000 ulkoilijaa löytää järjestöstämme sopivan yhteisön ja pääsee mukaan toimintaan.
- Jäsenyhdistyksissä toimii 1 800 ulkoilun ohjaajaa vuonna 2028.
- 100 jäsenyhdistystä osallistuu vuosittain Suomen Ladun kampanjaan.

Strategian lisäksi toimintaamme ohjaavat [säännöt](#). Suomen Ladun säännöt uudistettiin vuonna 2025. Samalla uudistettiin ja ennakkotarkastettiin yhdistysten yhden sekä kahden kokouksen mallisäännöt.

Toimistomme sijaitsee Helsingin Olympiastadionilla ja toimistolla työskentelee noin 20 henkilöä.

Suomen Latu omistaa Saariselällä sijaitsevan tunturikeskuksen [Suomen Latu Kii-lopään](#) sekä pääkaupunkiseudulla toimivan [Paloheinän ulkoilukeskuksen](#) Helsingin keskuspuiston reunalla. Utsjoella Paistunturien maastoissa sijaitsee jäsentemme vuokrattavissa oleva erämaamökki [Akumaja](#).

Suomen Ladun henkilöjäsenet saavat yhdistysten omien etujen ja toiminnan lisäksi käyttöönsä [Suomen Ladun jäsenedut](#), jotka voivat vaihdella vuosittain eri yhteistyösopimusten mukaisesti.

Yhtenä tärkeimmistä jäseneduistamme pidetään jäsenistön keskuudessa neljä kertaa vuodessa ilmestyvää [Latu&Polku-lehteä](#).

Yhdistyksillä voi olla omia etuja paikallisten yritysten kautta, tai osallistuminen yhdistyksen retkille tai tapahtumiin tai muuhun toimintaan on jäsenille joko ilmaista tai hinnoiteltu selvästi edullisemmaksi.

1.2 Suomen Ladun hallitus ja järjestön kokoukset

Suomen Ladun toimintaa johtaa ja valvoo [hallitus](#). Hallitus valitaan järjestön kokouksessa kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Hallitukseen kuuluu puheenjohtaja ja yhdeksän jäsentä. Esittelijänä on toiminnanjohtaja ja sihteerinä hallituksen nimeämä toimiston työntekijä. Hallituksen tehtävät on eritelty Suomen Ladun [sääntöjen](#) kohdassa 14.

Muita toimielimiä hallituksen lisäksi ovat hallituksen työvaliokunta ja hallituksen erikseen päättämät [toimikunnat ja verkostot](#). Toimikunnista lisää kohdassa 1.3.

Järjestömme pitää vuosittain kaksi varsinaista [kokousta](#), kevätkokouksen maaliskuukuussa ja syyskokouksen syys–marraskuussa hallituksen kutsusta.

Seuraavan vuoden toimintaa linjaavat [toimintasuunnitelma ja budjetti](#), jotka hyväksytään vuosittain syyskokouksessa.

1.3 Suomen Ladun toimikunnat ja työryhmät

Vakiintuneesti Suomen Ladussa toimii 3-vuotiskaudeksi nimettävä järjestötoimikunta. Toimikunta on hallituksen alainen ja sen tehtävät keskittyvät järjestö-, alue- ja yhdistystoiminnan tukemiseen. Tarkemmin tehtävät määritellään aina kauden alussa asettamiskirjeellä.

Muista toimikunnista ja työryhmistä hallitus päättää erikseen.

Toimikunta- ja työryhmätyötä ohjaa erillinen toimikuntaohjesääntö.

1.4 Suomen Ladun aluetoiminta

Jäsenydistykset on jaettu sijaintinsa mukaan kahdeksaan maantieteelliseen alueeseen, joiden lisäksi valtakunnalliset yhdistykset muodostavat oman verkostonsa. Alueet ja valtakunnallisten verkosto tukevat ja aktivoivat yhdistyksiä. [Aluetoiminnasta](#) vastaa alueen oma alueyhdyshenkilö, tukenaan aluetyöryhmä ja toimisto. Jokaisella alueella pidetään syksyisin aluekokous. Aluekokousten yhteydessä on mahdollista järjestää muutakin ohjelmaa tai koulutusta.

Aluetoiminnan tavoitteena on toteuttaa alueen yhdistysten kesken yhteisiä tapahtumia, retkiä, koulutuksia sekä muuta toimintaa kuten puheenjohtajien tapaamisia tai kehittämisseminaareja. Aluetoimintaa tuetaan Suomen Ladun budjetista aluerahan muodossa.

Aluetoiminnan tukemisesta ja kehittämisestä vastaa järjestötoimikunta yhteistyössä toimiston kanssa.

Alueyhdyshenkilö pääsee hyödyntämään yhdistysten rekisterin eli [Yhdistyspolun](#) alueellista tietoa ja voi viestiä Yhdistyspolun kautta oman alueensa yhdistyksille.

1.5 Suomen Ladun vaikuttamistyö

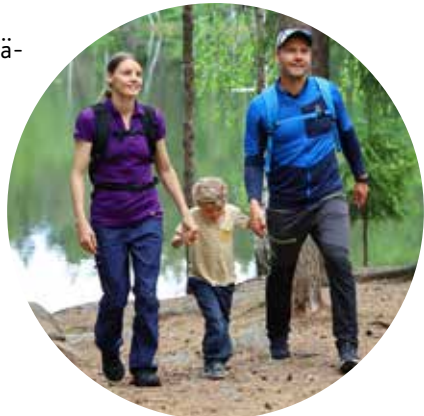
Vaikuttamistyö on tärkeä osa ulkoilun edistämistä. Suomen suurimpana ulkoilu-järjestönä, järjestöllämme on merkittävä vastuu tehdä yhteiskunnallista vaikuttamistyötä ulkoilun puolesta. Olemme sitoutumaton järjestö, ja vaikutamme monin eri tavoin. Tapaamme ulkoilulle keskeisiä toimijoita sekä vaikutamme kirjoituksin, puhein ja lausunnoin. Lisäksi teemme vaalivaikuttamista, pidämme yhteyttä valtakunnan tason päättäjiin ja eri ministeriöihin, sekä toimimme aktiivisesti erilaisissa työryhmissä ja muissa elimissä. Vaikutamme, jotta ulkoilun arvostus, merkitys ja resursointi kasvavat yhteiskunnassamme.

Teemme työtä jokaisenoikeuksien turvaamiseksi. Pidämme puhein ja kirjoituksin esillä jokaisenoikeuksia ja niiden keskeistä merkitystä ulkoilulle.

Laadukkaat ja riittävät ulkoilun olosuhteet ovat tärkeä osa ulkoilun edistämistä. Tärkeitä ovat myös ulkoilun olosuhteiden esteettömyys, saavutettavuus ja ympäristöllinen kestävyys. Teemme vaikuttamistyötä ja haemme hankerahoitusta ulkoilun olosuhteiden edistämiseksi. Hyvät ulkoilun olosuhteet edistävät ihmisten ulkoilua lisäten näin ihmisten hyvinvointia ja mahdollistavat ihmisten luontosuhteen kasvua.

Suomen Latu teettää säännöllisesti erilaisia tutkimuksia. Kartoitamme aktiivisesti muidenkin tahojen tekemiä tutkimuksia, joita voimme hyödyntää vaikuttamistyössämme. Pyrimme yhdistämään päätapahtumiimme vaikuttamistyötämme ja vaikuttamisviestintämme sosiaalisen median kanavissa on säännöllistä. Teemme kumppaniemme kanssa yhteistä vaikuttamistyötä. Toimimme aktiivisesti ulkoilun edistämisen yhteistyöverkostossa Ulkoiluforumissa.

Teemme yhteiskunnallista vaikuttamista perheiden liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi. Liikkuva perhe tekee laaja-alaista vaikuttamis- ja verkostotyötä edistäen sektorirajat ylittävää yhteistyötä perheiden liikkumisen mahdollisuuksien ja ulkoilun lisäämiseksi paikallistasolla.

1.6 Ohjaajat Suomen Ladun jäsenyhdistysten toiminnassa

Ohjattu ulkoilu on tärkeä osa jäsenyhdistysten toimintaa. Ohjaajat vetävät viikkolenkkejä, järjestävät tapahtumia ja pitävät jäsenyhdistysten toiminnan innostavana ja elävänä.

Kuka tahansa luonnossa liikkumisesta ja siellä toimimisesta innostunut ja kiinnostunut voi toimia ohjaajana. [Ohjaajakoulutuksemme](#) ovat mainio tapa päästä alkuun. Ne antavat perustiedot eri ulkoilulajien ohjaamiseen. Ohjaajakoulutuksen jälkeen ohjaaja ja yhdistys sopivat millaista toimintaa ja minkä verran ohjaaja itse on valmis ohjaamaan.

Lisätukea ja -oppia saa Suomen Ladun järjestämässä ohjaajien vuosittaisessa tapaamisessa.

[Materiaalipankista](#) löytyy myös kattavasti tukea ohjaamiseen.

Yhdistyksissä on hyvä olla nimettyinä ohjaajatoiminnan yhteyshenkilö, joka toimii kontaktina sekä yhdistyksen olemassa olevien että uusien ohjaajien suuntaan. Lisäksi yhteyshenkilö tulisi lisätä Yhdistyspolussa luottamushenkilöksi, jotta Suomen Latu voi viestiä ohjaajuuteen liittyvistä asioista suoraan yhteyshenkilön kautta.

1.7 Tapahtumat Suomen Ladun jäsenyhdistysten toiminnassa

Tapahtumat ovat jäsenyhdistysten toiminnan ytimessä, sillä ne lisäävät yhteisöllisyyttä ja houkuttelevat uusia potentiaalisia jäseniä mukaan toimintaan. Tapahtumat tarjoavat matalan kynnyksen mahdollisuuden tutustua luonnossa liikkumiseen ja uusiin lajeihin, vahvistavat yhdistyksen paikallista näkyvyyttä, sekä tukevat niin paikallisia kuin valtakunnallisia yhteistyökumppanuuksia.

Suomen Latu koordinoi vuosittain 2-5 valtakunnallista kampanjaa, joihin tarjoamme kampanjakohtaisen tuen sekä valtakunnallisen markkinoinnin ja viestintämateriaalin.

Yhdistysten tapahtumien tueksi löytyy [ohjeet ja vinkit](#) sekä tapahtumajärjestelyissä Suomen Ladun toimiston henkilökunta tukee jäsenyhdistyksiään.

Jäsenyhdistykset syöttävät erilaiset tapahtumat Yhdistyspolun kautta Suomen Ladun [tapahtumakalenteriin](#). Jäsenet näkevät tapahtumat kalenterin lisäksi myös [Jäsenpolussa](#).

1.8 Turvallisuus Suomen Ladun jäsenyhdistysten toiminnassa

Hyvässä yhdistyksessä turvallisuus ja riskien hallinta ovat osa arkipäivää ja näkyvät kaikessa yhdistyksen toiminnassa, mutta tapahtumissa turvallisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Turvallisuudessa tulee kiinnittää huomiota sekä fyysisiin, psyykkisiin että sosiaalisiin riskitekijöihin.

Laki kulutuspalvelujen turvallisuudesta koskee erityisesti elinkeinotarkoituksessa järjestettyä toimintaa, mutta myös yhdistyksiä silloin, kun toimintaan osallistuu henkilöitä, jotka eivät ole järjestävän yhdistyksen jäseniä. Laki velvoittaa yhdistyksiä tunnistamaan toiminnassa toteutua riskejä, tekemään toimenpiteitä riskien hallitsemiseksi, seuraamaan ja kehittämään toimenpiteitä turvallisuuden varmistamiseksi, sekä dokumentoimaan tehdyt toimenpiteet. Suomen Latu suosittelee samoja turvallisuustoimenpiteitä myös vain jäsenille suunnatussa toiminnassa.

2.

Suomen Ladun palvelut jäsenyhdistyksille

2.1 Palveluista yleisesti

Toimintamme ytimen muodostavat aktiiviset jäsenyhdistykset ja niiden toimintaa tukevat Suomen Ladun palvelut.

Palveluiden tarkoituksena on jäsenyhdistysten tukeminen ja toimintaedellytysten parantaminen koulutuksen, viestinnän, valtakunnallisen vaikuttamisen ja muun yhdistystoiminnan tuen avulla.

Toimistolla palvelut on jaettu ulkoilun laji-/toimintakohtaisiin palveluihin, järjestö- / yhdistystoiminnan palveluihin sekä viestinnän ja vaikuttamisen palveluihin.

Tuemme jäsenyhdistystemme toimintaa allakuvatuilla tavoilla ja lisäksi jäsenyys sisältää erilaisia [etuja](#), kuten yhdistyksille kuuluvat vakuutukset sekä jäsenpalvelu.

[Suomen Latu Kiilopäällä](#) jäsenyhdistykset saavat majoituksesta, aktiviteeteista sekä välinevuokrista [alennuksia](#).

2.2 Suomen Ladun toimiston tiimit

ULKOILE

Ulkoile-tiimi tukee jäsenyhdistyksiä, jotta yhdistyksillä on edellytykset toteuttaa [ulkoilua ja erilaisia ulkoilulajeja](#) vastuullisesti ja kehittää lajitoimintaansa.

Ulkoile-tiimi tuottaa sisältöjä ja [koulutuksia](#) eri kohderyhmille [lapsista ja perheistä](#) aina [eläkeikäisiin](#) saakka.

Yhtenä järjestömmen strategisena painopisteenä on [ohjaajatoiminnan](#) kehittäminen. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että yhdistyksiin koulutetaan uusia ohjaajia. Ulkoile-tiimi viestii ohjaajuudesta ja sen merkityksestä sekä toteuttaa erilaisia toimenpiteitä jäsenyhdistysten, ohjaajien ja mahdollisten uusien ohjaajien suuntaan. Yhdistysten elinehto on, että niissä on ohjattua ulkoilutoimintaa ja sen toteuttamiseen riittävästi aktiivisia ohjaajia.

Ulkoile-tiimissä tuotetaan lisäksi materiaaleja sekä koulutuksellista tukea myös [soveltavaan ulkoiluun](#) ja [varhaiskasvatuksen](#) luontotoimintaan.

OSALLISTU

Osallistu-tiimi tarjoaa jäsenyhdistyksille monipuolista tukea [yhdistystoiminnassa](#), [yhdistysviestinnässä](#) ja [tapahtumien järjestämisessä](#). Tärkeänä osana tukea on yhdistysten [hallinnollinen tuki](#) sekä erilaiset [yhdistystoiminnan koulutukset](#). Osallistu-tiimi tukee koko järjestön toimintaa ja vastaa mm. [järjestön kokousten](#) valmisteluista hallituksen kanssa.

Osallistu-tiimi tukee yhdistyksiä [Yhdistyspolun](#) eli yhdistysrekisterin käytössä sekä järjestää tukea ja koulutusta järjestelmän käyttöön. Yhdistyspolussa on yhdistyksen omat tiedot sekä luottamushenkilöiden tiedot. Yhdistyspolun käyttäjätunnukset saanut yhdistyskäyttäjä näkee järjestelmästä oman yhdistyksen jäsenet sekä heidän tietonsa ja voi päivittää osoitetietoja sekä hakea järjestelmästä erilaisia raportteja.

Osallistu-tiimiin alla ovat [jäsenpalvelut](#) sekä jäsenrekisterin hallinta, jäsenlaskutus sekä maksumuistutukset jäsenille. Jäsenpalvelussa tuetaan jäseniä lisäksi [Jäsenpolun](#) käytössä. Jäsenpolusta jäsen löytää omat tietonsa, joita voi itse hallita sekä näkee Suomen Ladun tapahtumakalenterin sekä Latu&Polku-lehden sähköisen version.

Jäsenmäärän kasvattaminen on yksi Suomen Ladun strateginen päätavoite ja elintärkeää toiminnan jatkuvuudelle. Tavoitteen saavuttamiseksi tuemme jäsenmäärän kasvua sekä jäsenyhdistyksissä että Suomen Ladun järjestön kannatusjäsenmäärässä. Jäsenpitoa yhdistyksissä tuetaan toiminnan laadun ja muun yhdistystoiminnan tuen avulla.

[Vapaaehtoistoiminta](#) on tärkeä osa Suomen Lata ja vapaaehtoisia toimii Suomen Ladussa valtakunnallisesti, alueellisesti sekä paikallisesti. Osallistu-tiimissä tuetaan vapaaehtoisia sekä viestitään aktiivisesti vapaaehtoistyön merkityksestä ja sen yhteiskunnallisesta arvosta.

VAIKUTA

Vaikuta-tiimi vastaa Suomen Ladun viestintään ja markkinointiin liittyvistä kokonaisuuksista.

Tiimissä hallinnoidaan Suomen Ladun digitaalisen viestinnän kanavia sekä toimitetaan Suomen Ladun merkittävintä jäsenetua eli neljä kertaa vuodessa ilmestyvää Latu&Polku-lehteä.

Vaikuta-tiimi tukee yhdistyksiä ulkoilun olosuhteiden toteuttamisessa ja ylläpitämisessä. Lisäksi tiimi tukee yhdistyksiä niiden tekemässä paikallisessa vaikuttamistyössä ulkoilun edistämiseksi.

Vaikuta-tiimi koordinoi vuosittain 2-5 valtakunnallista tapahtumakampanjaa, joihin Suomen Latu tarjoaa yhdistyksille kampanjakohtaisen tuen sekä valtakunnallisen markkinoinnin ja viestintämateriaalin.

Vaikuta-tiimissä koulutetaan yhdistysten edustajia Metsähallituksen Luontopalvelun sisällöntuottajiksi, jotta yhdistys saa paikalliset ulkoilun olosuhteet digitaalisesti hyvin löydettäviksi. Yhdistyksiä tuetaan myös [jokaisenoikeuksiin](#) liittyvissä kysymyksissä.

3.

Toimiva jäsenyhdistys

3.1 Toimivan yhdistyksen perusteet

Yhdistyksen johtaminen on hallinnon ja toiminnan hyvää hallintaa. Yhdistyksen tulee huolehtia, että yhdistys toteuttaa säännöissä mainittua tehtävänsä, viestii sekä sisäisesti että ulkoisesti, huolehtii hyvistä kokouskäytännöistä sekä kokoustekniikasta ja noudattaa yhdistyslakia. Toiminnan on jatkuvasti elettävä ajassa ja tarvittaessa myös muututtava huolimatta siitä, että yhdistykselle toiminta on usein muotoutunut tietynlaiseksi.

Toimivan yhdistyksen perusteita ovat:

- toimiva hallitus, jossa vastuita on jaettu ja rooleja määritelty
- ajantasaiset yhdistyksen säännöt, jotka ovat jokaisella hallituksen jäsenellä tiedossa
- toimintasuunnitelma jokaiselle vuodelle
- selkeä ja realistinen budjetti
- monikanavainen viestintä sekä yhdistyksen sisällä että ulkoisesti
- jäsenhankinta ja hyvä jäsenpito
- ohjaajat ja ohjattu toiminta
- vapaaehtoiset järjestämään jäsenten toiveiden mukaista toimintaa
- hyvä henki – ihmiset liikkuvat – tapahtumat ovat hauskoja – viihdytään
- osallistuminen Suomen Ladun toimintaan, kokouksiin sekä aluetoimintaan.

3.2 Yhdistyksen hallinto

Yhdistyksen hallitus

Jokainen Suomen Ladun jäsenyhdistys on itsenäinen yhdistys, jolla on oma hallitus. [Hallituksen toiminta](#) on keskeistä yhdistyksen toiminnalle. Hallituksen jäsenet eli luottamushenkilöt tukevat yhdistyksen muita vapaaehtoisia sekä työntekijöitä ja varmistavat, että kaikki tekeminen palvelee toimintasuunnitelmassa ja mahdollisessa strategiassa asetettuja tavoitteita.

Hallitustyöskentely perustuu yhteistyöhön, mikä voi välillä olla myös haastavaa. Yhteistyökyky ja tiimitaidot ovatkin tehokkaalle luottamusjohdolle olennaisia ominaisuuksia. Jokaisella tulee olla hallituksessa selkeä kuva sekä omasta että muiden roolista ja vastuista. Yleensä puheenjohtaja on avainasemassa kannustamassa muita hallituksen jäseniä hyvään yhteistyöhön. Myös yhteistyö muiden organisaatioiden kanssa on tärkeää, koska sillä voidaan saavuttaa toiminnalle lisää vaikuttavuutta ja näkyvyyttä.

Hallituksen tehtävänä on laatia toimintasuunnitelma ja talousarvio sekä pitää huolta niiden toteuttamisesta seuraavalla toimintakaudella. Hallituksen vastuulla on jäsenistön mielipiteiden ja toiveiden kartoittaminen, jotta toiminta vastaisi jäsenistön odotuksia. Hallituksen tulee toiminnassaan noudattaa hyvää hallintotapaa, yhdistyslakia, yhdistyksen sääntöjä sekä yleisten kokousten päätöksiä. Vastuu yhdistyksen taloudellisista toimista ja päätöksistä on hallituksella. Hallitus on toiminnastaan vastuussa koko jäsenistölleen. Hallituksen tehtävät määritellään sekä yhdistyslaissa että yhdistyksen säännöissä.

Hallitus:

- johtaa ja valvoo yhdistyksen toimintaa
- valvoo yhdistyksen taloutta, rahavaroja sekä omaisuutta, jotta niitä hoidetaan huolella ja jäsenten eduksi
- hyväksyy ja erottaa jäsenet sääntöjen mukaisesti
- kutsuu koolle ja [valmistelee](#) yhdistyksen sääntömääräiset kokoukset, käsittelee niille esitettävät asiat ja huolehtii päätösten toimeenpanosta
- valitsee tarvittavat toimikunnat, jaostot ja niiden jäsenet
- hyväksyy yhdistyksen sitovat sopimukset ellei niiden hyväksyminen kuulu yhdistyksen kokouksille
- laatii ehdotuksen [toimintasuunnitelmaksi](#) ja [talousarvioksi](#)
- laatii toiminnantarkastajille jätettäväksi toimintakertomuksen ja tilintarkastuskertomuksen

Hallituksen jäsenten ei tarvitse osallistua kaikkeen toiminnan toteuttamiseen, vaan vastuuta voidaan jakaa koko jäsenistön kesken. Hyvä tapa vastuunjaosta on jakaa toimintoja erilaisiin [jaostoihin](#) lajien tai toiminnan mukaan. Jaostot voivat tarvittaessa toimia itsenäisesti. Jaostojen vetäjinä voi toimia hallituksen jäsen. Varsinkin silloin, jos jaostoja on paljon kannattaa niiden vetäjiksi hankkia yhdistyksen aktiiveja.

Hallituksen tulee järjestää sääntömääräiset kokoukset (yksi tai kaksi kokousta) [hyviä kokouskäytäntöjä noudattaen](#). Mallipohjia kokoukseen voi hyödyntää [täältä](#).

Yhdistyksen sääntöjä laadittaessa tai päivittäessä yhdistyksillä on käytössään Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) ennakkotarkastamat ja hyväksymät Suomen Ladun jäsenyhdistysten [mallisäännöt](#). Mallisääntöjä käytettäessä on käsiteltävä PRH:ssa yhdistykselle nopeampaa ja edullisempaa.

3.3 Hallituksen tehtäväjako

Yhdistyslain mukaan yhdistyksessä tulee olla vähintään kolme hallituksen jäsentä ja nimetty puheenjohtaja. Toimivan yhdistyksen kannalta suositeltavaa on, että yhdistykselle nimetään lisäksi varapuheenjohtaja, sihteeri, rahastonhoitaja sekä viestinnästä vastaava. Myös muitakin vastuuhenkilöitä voidaan nimetä. Puheenjohtajan tehtävät tulevat pitkälti yhdistyslaista. Yhdistys määrittelee luottamushenkilöiden tehtävät, mutta alla kuvatut tehtävät ovat yleisimpiä ja luottamushenkilöt voivat myös olla hallituksen ulkopuolisia. Yhdistyksen säännöt määrittelevät hallituksen kokoonpanon ja koon.

Tehtäväkohtaisesti voidaan nimetä lisäksi erilaisia vastuuhenkilöitä, kuten ohjauksen yhteyshenkilö, latunen-vastuuhenkilö, välinevuokrauksen vastuuhenkilö, latumajan vastuuhenkilö sekä eri lajien ja toimintamuotojen vastuuhenkilöitä.

Puheenjohtaja

Yhdistys ei voi toimia ilman puheenjohtajaa. Puheenjohtaja on avainasemassa johtamassa yhdistystä sekä kannustamassa muita hallituksen jäseniä hyvään yhteistyöhön. Menestyäkseen tehtävässään on puheenjohtajan hallittava kokoustekniikka, tunnettava yhdistyslaki pääpiirteittäin sekä yhdistyksen säännöt. Puheenjohtajan on hyvä ennalta tutustua huolella kokouksessa käsiteltäviin asioihin.

Puheenjohtajan tulee tuntea yhdistyksensä asiat sekä toiminta ja suhtautua tasapuolisesti jäsenistöön ja luottamushenkilöihin. Hänen on hyvä olla perehtynyt Suomen Latuun järjestönä.

Yhdistyksen puheenjohtajan yleisiä tehtäviä:

- valmistelee kokoukset yhdessä sihteerin kanssa
- kutsuu hallituksen kokoukset koolle ja johtaa puhetta kokouksissa
- avaa sääntömääräiset kokoukset ja huolehtii niiden järjestäytymisestä
- vastaa kokousten päätösten toteuttamisesta
- valvoo sääntöjen ja yhdistyslain noudattamista
- edustaa yhdistystä ulospäin
- hyväksyy tositteet ja valvoo talousarvion toteutumista
- seuraa toimintasuunnitelman toteutumista
- valvoo jaostoja ja toimikuntia
- osallistuu toimintasuunnitelman ja talousarvion tekoon
- laatii avustusanomuksia ja lausuntoja
- kouluttaa itseään ja pitää omat tietonsa ajantasalla

Hallituksen kokousta johdettaessa on puheenjohtajan hyvä muistaa seuraavaa:

- puheenjohtaja noudattaa tarkoin esityslistan järjestystä ja tiivistää alustuspuheenvuorot
- puheenjohtajan ei aina tarvitse osallistua kovin runsaasti keskusteluun, vaan mahdollistaa mielipiteiden monipuolinen kuuleminen
- puheenjohtaja pitää huolta pyydetyistä puheenvuoroista ja jakaa ne pyydetyssä järjestyksessä
- puheenjohtaja tiivistää ehdotukset ja esitykset
- äänestyksen jälkeen puheenjohtaja toteaa sen tuloksen ilman omakohtaisia lausuntoja
- puheenjohtaja osallistuu äänestyksiin samoin kuin muutkin kokouksen osanottajat
- vaalissa on puheenjohtajan ääni muiden äänestäjien kanssa samanarvoinen, ellei yhdistyksen säännöissä toisin määrätä
- äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni

Sihteeri

Sihteerin tehtävä puheenjohtajan rinnalla on yksi merkittävimmistä tehtävistä yhdistyksessä. Sihteeri valmistelee tai muokkaa suuren osan yhdistyksen pape-reista. Sihteerin tehtävä voi myös olla jaettu toimenkuva toisen henkilön kanssa tai sihteerin tehtäviin voi kuulua myös muita tehtäviä erikseen sovitusti.

Sihteerin tehtävät:

- laatii yhdistyksen hallituksen ja yleensä myös sääntömääräisten kokousten pöytäkirjat
- valmistelee yhdistyksen toimintakertomuksen
- täyttää Suomen Ladun toimintakyselyn
- valmistelee lopulliseen muotoon hallituksen laatiman toimintasuunnitelman
- valmistelee rahastonhoitajan kanssa talousarvion lopulliseen muotoonsa
- huolehtii yhdistyksen arkistosta ja arkistoinnista
- hallinnoi ja pitää jäsentiedot ajan tasalla sekä raportoi niistä
- hallinnoi yhdistyksen tietoja (PRH, Suomen Latu)
- pitää yhteyttä Suomen Ladun toimistoon
- päivittää luottamushenkilöt Yhdistyspolkuun
- tekee ansiomerkkianomukset
- laatii toimintatilastot
- pitää yhdistyksen tarvike- ja omaisuusluetteloa ja hoitaa yhdistyksen omai-suutta ellei sitä ole annettu jonkun muun tehtäväksi
- suunnittelee ja laatii yhdessä puheenjohtajan kanssa ehdotuksia ja aloitteita yhdistyksen toiminnan jatkuvaksi hyödyksi ja kehittämiseksi
- osallistuu mahdollisuuksien mukaan Suomen Ladun koulutuksiin ja tapahtumiin

Ennen kokouksia sihteeri varaa kokouspaikan sekä lähettää kokouskutsun osan-ottajille. Puheenjohtajan kanssa hän valmistelee kokouksen asiat sekä laatii esitys-listan. Kokouksen aikana sihteeri huolehtii muistiinpanojen tekemisen lisäksi puheenjohtajan avustamisesta, kokoustilan järjestelyistä sekä materiaalin jaosta. Kokouksen jälkeen sihteeri huolehtii mahdollisten kokouspalkkioiden ja kokous-kulujen hoidosta sekä pöytäkirjan pikaisesta laatisesta ja päätöksistä tiedotta-misesta.

Rahastonhoitaja

Rahastonhoitaja tuntee ja hoitaa yhdistyksen raha-asiat. Rahastonhoitajaksi kannattaa valita henkilö, joka jo omaa riittävät taloushallintoon vaadittavat tiedot. Vastuu yhdistyksen taloudesta on kuitenkin hallituksella.

Rahastonhoitajan tehtävät:

- hoitaa yhdistyksen rahavarat hallituksen sekä sääntömääräisten kokousten mukaisesti
- hoitaa yhdistyksen kirjanpidon
- hoitaa yhdistyksen maksuliikennettä
- hoitaa laskutuksen
- vastaanottaa ja kuittaa yhdistyksen kassaan tulevat rahavarat
- päättää kalenterivuositain tilit ja jättää ne hyvissä ajoin hallitukselle ja edelleen toiminnantarkastajille
- pitää puheenjohtajan ja hallituksen ajan tasalla talouden luvuista
- valmistaa yhdistyksen taloutta koskevat tiedotteet ja arviot
- suunnittelee toimenpiteitä yhdistyksen talouden hyväksi
- osallistuu talousarvion/toimintasuunnitelman laadintaan

Rahastonhoitaja vastaa kaikkien tositteiden asiallisesta tarkistuksesta ja säilyttämisestä huomioiden kirjanpitolain vaatimukset ja yhdistyksen käytännöt.

Rahastonhoitaja voi myös pitää tarvike- ja omaisuusluetteloja yhdistyksen kalustosta ja muusta irtaimesta omaisuudesta.

Jäsensihteerit

Yhdistyksen jäsenasiat on hyvä olla nimetty jollekin tietylle henkilölle/henkilöille eli jäsensihteerille. Tällöin voidaan tehokkaasti pitää yhdistyksen jäsentietoja ajan tasalla. Yhdistyksen hallitus päättää kenelle yhdistyksessä myönnetään jäsenrekisterin eli Yhdistyspolun tunnuksat. Suomen Ladun toimisto perustaa uudet käyttäjätunnukset. Yhdistyspolun käyttäjätunnukset saanut yhdistyskäyttäjä näkee järjestelmästä oman yhdistyksen jäsenet sekä heidän tietonsa ja voi päivittää osoitetietoja sekä hakea järjestelmästä erilaisia raportteja. Nämä oikeudet saaneen jäsensihteerin tunnuksat ovat henkilökohtaiset. Jäsenrekisterin tieto on luottamuksellista tietosuojalain alaista henkilötietoa.

Suomen Latu hallinnoi Yhdistyspolun rekisteriä sekä tukee Yhdistyspolun käyttäjää järjestelmän käytössä.

Jäsensihteerin tehtävät:

- hallinnoi Yhdistyspolun jäsentietoja
- raportoi Yhdistyspolun jäsentiedoista hallitukselle
- pitää yhteyttä Suomen Ladun jäsenpalveluun
- osallistuu Yhdistyspolun jäsenkirjeen tekemiseen ja lähettämiseen yhdessä sihteerin/tiedottajan kanssa
- tarkistaa jäsenmaksutilitykset
- osallistuu jäsenhankintaan sekä jäsenpitoon yhdessä hallituksen kanssa

Tiedottaja

Ulkoinen sekä sisäinen viestintä on oleellinen osa toimivaa yhdistystä. Tiedottamisen tehtävänä on tukea yhdistyksen tavoitteiden toteutumista. Jäsenten perusoikeuksiin kuuluu tiedonsaanti yhdistyksen toiminnasta. Viestinnässä on käytettävissä Suomen Ladun toimiston tuen lisäksi erilaisia viestinnän [materiaaleja](#). Viestinnässä kannattaa käyttää Yhdistyspolun uutiskirjetoimintoa, joka on tietoturvallinen tapa viestiä. Viestinnän tehtävät voi jakaa myös usealle henkilölle.

Tiedottajan tehtävät:

- viestii monikanavaisesti sekä jäsenistön suuntaan että yhdistyksen ulkopuolelle
- käyttää Yhdistyspolun uutiskirjetoimintoa ja tuottaa uutiskirjeisiin sisältöä
- käyttää Yhdistyspolun tapahtumakalenteria
- viestii sosiaalisen median kanavissa ja pitää kanavat aktiivisena
- hoitaa suhteita paikalliseen mediaan
- tiedottaa yhdistyksen tapahtumista ennakoon, tapahtumien aikana sekä tapahtumien jälkeen
- hoitaa yhdistyksen nettisivuja ja huolehtii yhdistyksen tapahtumat Suomen Ladun tapahtumakalenteriin

Avoin ja selkeä viestintä:

- lisää luottamusta yhdistyksen sisällä ja ulkopuolella
- lisää toimintaa ja motivoi jäseniä osallistumaan
- varmistaa, että kaikki tietävät, mihin ollaan menossa
- haastaa vuoropuheluun ja saa aikaan vuorovaikutusta
- houkuttelee uusia jäseniä ja luo yhteistyösuhteita
- vaikuttaa halutun mielikuvan syntyymiseen yhdistyksestä
- varmistaa avoimuuden ja läpinäkyvyyden yhdistyksessä
- mahdollistaa palautteen keräämisen jäsenistöltä

Toiminnan-/tilintarkastaja

Yhdistyslain mukaan yhdistys on velvollinen pitämään kirjanpitoa. Yhdistyksen hallituksen vastuulla on varmistaa, että kirjanpito on lainmukaista ja varainhoito järjestetty luotettavasti. Jos yhdistyksessä ei ole riittävä [taloustuntemusta](#) omaava henkilöä tekemään yhdistyksen kirjanpitoa sekä tilinpäätöstä on hyvä tapa ostaa talouden hallinto ulkopuoliselta tilitoimistolta.

Kirjanpito on joko kahdenkertaista tai tietyin ehdoin yhdenkertaista, jos yhdistyksen toiminta täyttää mikroyhdistyksen toiminnan kriteerit. Yhdistys katsotaan mikroyhdistykseksi, jos yhdistyksen vuotuinen liikevaihto on sekä päättyneellä että sitä edeltäneellä tilikaudella ollut enintään 30 000 €, eikä yhdistys harjoita liiketoimintaa. Yhdenkertaisessa kirjanpidossa tulot ja menot kirjataan kassa-perusteisesti. Halutessaan mikroyhdistys voi kuitenkin tehdä kahdenkertaisen kirjanpidon. Tämä voi olla tarpeellista silloin, jos yhdistyksen avustuksia jakava taho veloittaa kahdenkertaista kirjanpitoa avustusten raportoinnin ohien.

Yhdistykseen on valittava joko koulutettu [HTM- tai KHT-tilintarkastaja](#), jos vähintään kaksi seuraavista raja-arvosta täyttyy päättyneellä ja sitä edeltäneellä tilikaudella:

- taseen loppusumma yli 100 000 euroa
- kokonaistuotot yli 200 000 euroa
- palveluksessa keskimäärin enemmän kuin kolme henkilöä

Kokonaistuottoihin ei lasketa yhdistyksen saamia yleisavustuksia. Mikäli kyseiset rajat eivät ylity (pieni yhdistys), voidaan yhdistykseen valita toiminnantarkastaja/toiminnantarkastajat. Toiminnantarkastajalta ei edellytetä laskentatoimen eikä tilintarkastuksen koulutusta ja kokemusta.

Toiminnantarkastaja on hallituksen ulkopuolinen ja riippumaton henkilö, jolla on yhdistyksen toimintaan nähden tarpeellinen taloudellisten ja oikeudellisten asioiden tuntemus tehtävän hoitamiseksi.

Toiminnantarkastajan tehtävät

Toiminnantarkastajan on tarkastettava yhdistyksen talous ja hallinto yhdistyksen toiminnan edellyttämässä laajuudessa sekä annettava tarkastuksestaan kirjallinen toimintatarkastuskertomus tilinpäätöksestä päättävälle yhdistyksen kokoukselle.

Toiminnantarkastajan tehtävään ei voida valita henkilöä:

- joka on hallituksen jäsen tai varajäsen
- muu yhdistyksen toimihenkilö, joka toiminnassa vaikuttaa yhdistyksen rahan käyttöön
- on edellä mainittujen henkilöiden lähiomainen

Yhdistyksen hallitus toimittaa toiminnantarkastajalle:

- tilinpäätös allekirjoitettuna (tuloslaskelma, tase ja toimintakertomus)
- yhdistyksen kirjanpito (tositteet, kuitit, laskut, tiliotteet ja tilikirjat)
- kevät- ja syyskokouspöytäkirjat
- hallituksen kokousten pöytäkirjat
- yhdistyksen säännöt
- jäsenluettelo
- muut tilin- tai toiminnantarkastajan pyytämät materiaalit

Yhdistyksen hallituksen on mahdollistettava toiminnantarkastus siinä laajuudessa kuin toiminnantarkastaja katsoo sen tarpeelliseksi. Hallituksen on myös annettava sellaista selvitystä ja apua, jota toiminnantarkastaja pyytää.

yhdistyspalvelut@suomenlatu.fi
suomenlatu.fi/yhdistyksille